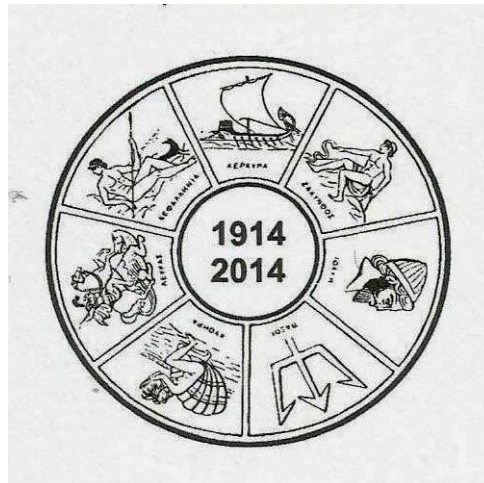

Ι΄ Πανιώνιο Συνέδριο

Κέρκυρα, 30-4-2014

έως 4-5-2014

**Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών
υπό την αιγίδα της Ακαδημίας Αθηνών**

**«Η βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου Κερκύρας και οι
ελληνικές νομικές εκδόσεις από τον 19ο αιώνα»**

**ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΙΧΑΗΛΑΚΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ - ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΡΙΑ**

ΜΑΙΟΣ 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟ 17 ^ο -19 ^ο ΑΙΩΝΑ.	5
1.1 Η ελληνική εκδοτική δραστηριότητα στα τέλη της Τουρκοκρατίας.	5
1.2 Η ιστορία των εκδόσεων στα Επτάνησα.	7
2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ 19 ^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (1834 – 1900).....	8
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	17
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ Δ.Σ.Κ.	18
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Κ.	22
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	24

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία αφορά κατά κύριο λόγο στις νομικές εκδόσεις της περιόδου 1834 - 1900 που φυλάσσονται στη βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου Κερκύρας. Προκειμένου να αντιληφθεί ο αναγνώστης τη σημασία της ύπαρξης των εκδόσεων αυτών κρίνεται απαραίτητο να γίνει μία αναφορά, στο πρώτο κεφάλαιο, στην εκδοτική δραστηριότητα στην Ελλάδα στα τέλη της Τουρκοκρατίας. Κατά την περίοδο αυτή θα διαπιστώσουμε ότι μία πρώτη εκδοτική δραστηριότητα ξεκινά στον ελληνικό χώρο με την αναχώρηση του Τούρκου κατακτητή. Η Ελλάδα εκείνη την εποχή παρουσίαζε φαινόμενα πολιτισμικού διχασμού: από τη μία ο αναλφαβητισμός μίας μεγάλης μερίδας του ελληνικού πληθυσμού και από την άλλη η έντονη παρουσία των ελλήνων λογίων και διανοούμενων. Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός εξακολουθούσε να συγκινεί τους Δυτικοευρωπαίους, οι οποίοι αναζητούσαν το μεγαλείο του σε ελληνικές εκδόσεις, κατά τη διάρκεια των ταξιδιών τους στο πληγωμένο ελληνικό κράτος. Το συμπέρασμα ήταν σταθερό: ελληνικές εκδόσεις που να θυμίζουν το ένδοξο παρελθόν δεν υπήρχαν, παρά μόνο ελληνικοί τίτλοι βιβλίων εκδοθέντων στη Βενετία, την κύρια πηγή παραγωγής ελληνικού έντυπου υλικού.

Στη συνέχεια και στο ίδιο κεφάλαιο θα αναφερθούμε, πιο ειδικά πλέον, στις ελληνικές εκδόσεις στα Επτάνησα. Κατά την έρευνα αυτή διαπιστώνουμε ότι τα πράγματα που αφορούν στην εκδοτική δραστηριότητα στον ελληνικό χώρο μεταβάλλονται κατ' αρχάς με την άνοδο της ελληνικής αστικής τάξης και την έντονη παρουσία της στα μεγάλα κέντρα του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, αλλά ακόμη περισσότερο με την άφιξη της τυπογραφίας στα Επτάνησα, περί τα τέλη του 18^{ου} αιώνα, προς εξυπηρέτηση του Γάλλου κατακτητή. Της άφιξης αυτής ακολούθησε μία αρχικά περιορισμένη και κρατικά ελεγχόμενη εκδοτική δραστηριότητα, η οποία στην πορεία, με την άρση του κρατικού μονοπωλίου και την απελευθέρωση της τυπογραφίας, οδήγησε σε εκδοτική έκρηξη και ανάδειξη των επτανήσιων λογίων και λογοτεχνών.

Ποικίλη η ύλη που έτυχε εκδόσεως. Ανάμεσα στα έντυπα που εκδόθηκαν, σημαντική θέση κατείχαν οι επιστημονικές εκδόσεις και δη τα νομικά βιβλία, όπως καταγράφεται και αποδεικνύεται μέσω της συλλογής των επιστημονικών εκδόσεων που φιλοξενούνται στη βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου Κέρκυρας. Για το λόγο αυτό, στο δεύτερο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας γίνεται μία όσο το δυνατόν λεπτομερέστερη καταγραφή και περιγραφή αυτών, κατά αλφαβητική σειρά συγγραφέως και για βιβλία του ίδιου συγγραφέα, κατά χρονολογική σειρά έκδοσης του βιβλίου.

Η παρούσα εργασία κλείνει με τα συμπεράσματα που εξήχθησαν κατά την εκπόνησή της και ολοκληρώνεται με την παράθεση δύο παραρτημάτων, για να γίνει το θέμα πιο απτό στον αναγνώστη: το πρώτο παραθέτει το δικανικό λόγο που εκφωνήθηκε κατά τη σύσταση του Δικηγορικού Συλλόγου της Κέρκυρας, του πρώτου Δικηγορικού Συλλόγου στην Ελλάδα, την 1^η Δεκεμβρίου του έτους 1863 και το δεύτερο περιέχει δύο φωτογραφίες από ένα τμήμα της βιβλιοθήκης του Δικηγορικού Συλλόγου, όπου είναι ευδιάκριτα τα βιβλία που φιλοξενούνται σε αυτή.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

19^{ος} αιώνας, Επτάνησα, ελληνικές νομικές εκδόσεις, Δικηγορικός Σύλλογος Κέρκυρας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ανάγκη συγγραφής της παρούσας εργασίας προέκυψε με τη μεταφορά των γραφείων του Δικηγορικού Συλλόγου Κέρκυρας, μαζί με τις δικαστικές υπηρεσίες του Νομού, στο νέο δικαστικό μέγαρο, το Σεπτέμβριο του έτους 2012. Σε ένα σύγχρονο πλέον χώρο που στεγάζει μία μοντέρνα βιβλιοθήκη, δόθηκε η δυνατότητα στο Δικηγορικό Σύλλογο να αναδείξει το θησαυρό των βιβλίων που, από συστάσεώς του και μέχρι σήμερα, έχει συγκεντρώσει, κυρίως από δωρεές μελών του. Ο θησαυρός αυτός περιλαμβάνει ελληνικά και ξενόγλωσσα νομικά βιβλία, επαρκώς συντηρημένα και μη, τα οποία χρονολογούνται από τα τέλη του 18^ο αιώνα μέχρι και σήμερα.

Τα μέλη του πρώτου δικηγορικού συλλόγου της χώρας είχαν εξ αρχής αντιληφθεί τη σημασία των επιστημονικών εκδόσεων της εποχής τους και φρόντισαν να εμπλουτίσουν τις προσωπικές τους συλλογές με ό,τι αφορούσε στην εφαρμογή του νόμου και στις δικαστικές αποφάσεις, κυρίως του Αρείου Πάγου, του ανώτατου δικαστηρίου της χώρας. Οι συλλογές αυτές περιελάμβαναν κατά κύριο λόγο ελληνικά νομικά βιβλία, αλλά είναι ιδιαίτερα αισθητή και η παρουσία των ξενόγλωσσων νομικών εκδόσεων, κυρίως των γαλλικών – είναι γνωστό άλλωστε ότι στο Γαλλικό δίκαιο στηρίχθηκε ο Ιόνιος Αστικός Κώδικας, αλλά και των ιταλικών, λόγω της αυξημένης επιρροής της γείτονος χώρας στα Επτάνησα.

Σε μία προσπάθεια συντήρησης της δερμάτινης βιβλιοδεσίας, οι κάτοχοι των βιβλίων αυτών πρόσθεσαν χάρτινες θήκες στα εξώφυλλά τους, αφήνοντας ανέπαφη τη δερμάτινη ράχη τους, η οποία κοσμούσαν με τυπώματα από χρυσό (χρυσοτυπίες). Στο εσωτερικό τους σε γενικές γραμμές δεν παρατηρούνται επεμβάσεις των κατόχων, πλην κάποιων ελαχίστων περιπτώσεων όπου εμφανίζονται ιδιόχειρες σημειώσεις.

Η παρούσα εργασία αποτελεί μία απόπειρα καταγραφής των ελληνικών νομικών βιβλίων του 19^{ου} αιώνα, ως μία προσπάθεια ανάδειξης αυτών και προβολής τους στα νεώτερα μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου. Για τον απλό αναγνώστη, η καταγραφή των βιβλίων θα φανεί δυσνόητη, καθώς πρόκειται κυρίως για συλλογές νομοθεσίας και νομολογίας που αφορούν σε προγενέστερο του σημερινού, δικαιικό σύστημα, σε άλλο πολίτευμα και κυρίως έχουν συνταχθεί σε γλώσσα καθαρεύουσα που καθιστά την ορολογία δύσκολη, ακόμη και για τους ίδιους τους νομικούς, κυρίως της νεώτερης γενιάς.

Η εργασία αυτή δεν θα είχε εκπονηθεί χωρίς τη συνδρομή του Προέδρου και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Κέρκυρας, καθώς επίσης και των υπαλλήλων αυτού, οι οποίοι μου παρείχαν πλήρη πρόσβαση στη βιβλιοθήκη και σε παλαιά αρχεία του Συλλόγου, τους οποίους και ευχαριστώ.

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟ 17^ο -19^ο ΑΙΩΝΑ.

1.1 Η ελληνική εκδοτική δραστηριότητα στα τέλη της Τουρκοκρατίας.

Η Ελλάδα δεν διαθέτει τυπογραφείο μέχρι τις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Μολαταύτα, ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός εξακολουθεί να τροφοδοτεί τις αναζητήσεις των Δυτικών, οι οποίοι περί τα τέλη του 17^{ου} αιώνα και ξεκινώντας τις έρευνές τους από τα Επτάνησα, ανακαλύπτουν μία κοινωνία λογίων και μορφωμένων φιλότεχνων, αλλά δυστυχώς κανένα ίχνος ελληνικών εκδόσεων. Καθίσταται λοιπόν, σαφές ότι στην Ελλάδα οι Δυτικοί θα συναντήσουν μεν βιβλία, κυρίως σε χώρους θρησκευτικής λατρείας, όπως τα Μοναστήρια ή τα σπίτια των ιερωμένων, αλλά τυπωμένα πάντα στο εξωτερικό.

Κατά το 18^ο αιώνα, η αύξηση της δύναμης της ελληνικής αστικής τάξης εμπόρων θα τους φέρει στη Βενετία που από τον 15^ο αιώνα αποτελεί το κέντρο έκδοσης ελληνικών κειμένων. Την εποχή αυτή κυριαρχεί το τυπογραφείο των Γλυκήδων, στο οποίο εργάστηκε ως διορθωτής κειμένων ο Μεθόδιος Ανθρακίτης (1660-1736), εφημέριος στο ναό του Αγίου Γεωργίου της Βενετίας, αλλά ανταγωνιστικά κέντρα ελληνικής τυπογραφίας αρχίζουν να αναπτύσσονται επίσης στο Κίεβο, τη Μόσχα, τη Βιέννη και αργότερα τη Βουδαπέστη και το Βουκουρέστι, όπου χαρακτηριστικά εκδόθηκαν διάφορα περιοδικά της εποχής, ως εκφραστές των ιδεών του Διαφωτισμού. Ανάμεσα σε αυτά ξεχωρίζει ο Ερμής ο Λόγιος και η Φιλολογική Εταιρεία Βουκουρεστίου, με την υποστήριξη της οποίας εκδόθηκε.

Την ίδια εποχή η αστική τάξη των ελλήνων επιχειρηματιών που είναι εγκατεστημένοι είτε στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα είτε στα μεγαλύτερα λιμάνια της Μεσογείου και στην Ευρώπη, εμπνέεται από τις αρχές του Διαφωτισμού. Οι Έλληνες ομογενείς των οργανωμένων παροικιών της Ευρώπης γίνονται η αιχμή του δόρατος στη διαφωτιστική προσπάθεια, χρηματοδοτώντας σχολεία και εκδόσεις βιβλίων, χορηγώντας ικανά χρηματικά ποσά για σπουδές στο εξωτερικό και γενόμενοι φορείς εκπαιδευτικής ανανέωσης. Νεαροί Έλληνες απευθύνονται πλέον για σπουδές στη Δύση, οι λόγιοι στοχεύουν στην έκδοση αρχαίων κειμένων και επιτυγχάνουν την ίδρυση σχολών και βιβλιοθηκών ακόμα και στην Ελλάδα.

Περί τα μέσα του 18^{ου} αι. εμφανίζεται για πρώτη φορά ο ρόλος του «ελεύθερου» εκδότη. Μέχρι την εποχή αυτή οι Έλληνες εκδότες – τυπογράφοι κυρίως της Βενετίας ήταν αυτοί που ήλεγχαν την παραγωγή του βιβλίου. Όλες οι διαδικασίες που αφορούσαν στο βιβλίο (προγραμματισμός, χρηματοδότηση, τυπογραφία, εμπόριο, διακίνηση και διάθεση του βιβλίου) ελέγχονταν και κινούνταν από τον επιχειρηματία, ο οποίος ήταν ταυτόχρονα και εκδότης – τυπογράφος. Η πρώτη καινοτομία εμφανίζεται στον τρόπο χρηματοδότησης της παραγωγής του βιβλίου, όπου εισάγεται το σύστημα των συνδρομητών, θεσμός Αγγλικής προελεύσεως. Δεύτερη καινοτομία συνιστά ο ιδιώτης ή «ελεύθερος» εκδότης. Πρόκειται για τον εκδότη εκείνον, ο οποίος, αν και δεν διαθέτει ιδιόκτητο τυπογραφείο ή εκδοτική επιχείρηση, ασχολείται με την παραγωγή βιβλίων με τη συνεργασία ενός ή πολλών διαφορετικών τυπογραφείων. Η ελευθερία του έγκειται, λοιπόν, στο γεγονός ότι δεν έχει περιορισμούς ούτε στα κείμενα τα οποία εκδίδει, ούτε στα τυπογραφεία με τα οποία συνεργάζεται. Ο νέος αυτός θεσμός του «ελεύθερου» εκδότη δημιουργεί μία ανοιχτή πλέον αγορά τυπογραφείων, τόσο για τους ελεύθερους εκδότες, όσο και για τους λόγιους ως προς την εκτύπωση των έργων τους.

Γενικά, οι προσπάθειες των λογίων και των εκδοτών της εποχής αυτής είναι δύσκολο να εκτιμηθούν. Η Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα εξακολουθεί να είναι μία χώρα με τεράστιο ποσοστό αναλφαβήτων, η τυπογραφία εισάγεται μόλις το 1798 (στην Κέρκυρα) από τους Γάλλους Δημοκρατικούς, ενώ πιεστήρια κατασκευασμένα στην Αγγλία αρχίζουν να λειτουργούν, στο Μεσολόγγι το 1824 και στην Αθήνα, το επόμενο έτος. Για μεγάλο χρονικό διάστημα τα Ιόνια

νησιά λειτουργούν ως κύριοι μεσολαβητές της τυπογραφίας για την υπόλοιπη Ελλάδα.¹

¹ Barbier, F. (2002) *Ιστορία του Βιβλίου*. Μτφρ. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο
Κουμαριανού, Α., Δρούλια, Λ., Layton, E. (1986) *Το ελληνικό βιβλίο 1476-1830*. Αθήνα: Εθνική Τράπεζα της
Ελλάδος
(Βικιπαίδεια, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*. <http://el.wikipedia.org>)

1.2 Η ιστορία των εκδόσεων στα Επτάνησα.

Το πρώτο τυπογραφείο στα Επτάνησα ιδρύεται το έτος 1798, στην Κέρκυρα, από τους Γάλλους Διοικητές. Μέχρι τότε οι ανάγκες των κατοίκων και της Διοίκησης καλύπτονταν από τα μεγάλα ευρωπαϊκά τυπογραφεία και κυρίως αυτά της Βενετίας, από όπου εισάγονταν βιβλία, ελληνικών, κυρίως, τίτλων. Η ίδρυση λοιπόν του πρώτου αυτού τυπογραφείου προήλθε βασικά από την ανάγκη της Γαλλικής Διοίκησης για ενημέρωση και προπαγάνδα. Ο αρχικός στόχος των Γάλλων κατακτητών ήταν να ιδρυθούν τυπογραφεία σε τρεις συνολικά πόλεις των Επτανήσων, αλλά οι οικονομικές συνθήκες της εποχής και κυρίως το γεγονός ότι η κυριαρχία των Γάλλων στα Επτάνησα υπήρξε περιορισμένη, οδήγησαν στο να παραμείνει το Κρατικό Τυπογραφείο στην Κέρκυρα το μοναδικό στα Επτάνησα για σειρά ετών. Τυπογραφείο ιδρύθηκε και στη Ζάκυνθο, κατά την περίοδο των συγκρούσεων Άγγλων και Γάλλων (1809-1814), το οποίο εν τέλει, το έτος 1814, συγχωνεύτηκε με αυτό της Κέρκυρας. Στο μονοπώλιο αυτό του Κρατικού Τυπογραφείου συνέτεινε βέβαια και το γεγονός ότι μέχρι το έτος 1848, βάσει του νέου Συντάγματος των Επτανήσων, η ιδιωτική πρωτοβουλία ως προς την τυπογραφία, αλλά και τη χαρτοποιία, ήταν απαγορευμένη και άρα ανύπαρκτη.

Το Κρατικό Τυπογραφείο, λαμβάνοντας διαφορετική ονομασία κάθε φορά, ανάλογα με τον εκάστοτε κατακτητή (Δημόσιος Τυπογραφία, Τυπογραφία του Γένους, Τυπογραφία της Διοικήσεως, Τυπογραφία της Κυβερνήσεως, Αυτοκρατορική Τυπογραφία των Ιονίων νήσων κοκ), τύπωσε ποικίλη ύλη, από λογοτεχνικά, ιστορικά και εκπαιδευτικά βιβλία, έως επίσημες κυβερνητικές εφημερίδες, η κύρια, όμως, παραγωγή του ήταν οι νόμοι και τα διατάγματα, διοικητικής φύσεως έντυπα, αλλά και μονόφυλλα. Παρά το γεγονός, όμως, ότι υφίστατο η δυνατότητα εκτύπωσης και για λογαριασμό τρίτων, πέραν της Διοίκησης, οι Επτανήσιοι επέλεξαν να εκτυπώνουν τα έργα τους σε ιδιωτικά τυπογραφεία, εκτός των Ιονίων Νήσων, προκειμένου να μη συνδεθούν τα έντυπά τους με το υπάρχον καθεστώς.

Το μονοπώλιο της κρατικής τυπογραφίας ήρθη το έτος 1848 με απόφαση της Βουλής: «η ελευθεροτυπία εισάγεται εις το κράτος τούτο υπό κατασταλτικούς νόμους. Η λογοκρισία παντός τύπου καταργείται». Η εκδοτική έκρηξη των βιβλίων και των εφημερίδων που ακολούθησε ανέδειξε τη λογοτεχνική, πολιτική και κοινωνική ιδιαιτερότητα των Επτανήσων και η ενημέρωση και η συμμετοχή του πολίτη υπήρξε πλέον πρωταρχικό μέλημα των εκδοτών. Σημειώνεται ότι ο αριθμός των εφημερίδων αυξήθηκε αισθητά κατά τη διάρκεια του αγώνα για την Ένωση με την Ελλάδα.

Όσον αφορά στα βιβλία, η εκδοτική δραστηριότητα υπήρξε ανταγωνιστική, με πρωταγωνιστές πλέον τα ιδιωτικά τυπογραφεία – εκδοτικούς οίκους – βιβλιοπωλεία κάθε περιοχής, με τις δραστηριότητες του εκδότη, του τυπογράφου και του βιβλιοπώλη να μην είναι ακόμη με σαφήνεια προσδιορισμένες. Ο τυπογράφος ήταν ταυτόχρονα και εκδότης και το τυπογραφείο είχε τις δραστηριότητες του σημερινού εκδοτικού οίκου.

Κατά την περίοδο αυτή άρχισαν να εκδίδονται έργα λογοτεχνικά, ιστορικά, επιστημονικά, θρησκευτικά, διοικητικά και εμπορικά, όπως επίσης μεταφράσεις σημαντικών έργων και περιηγητικών κειμένων ή κειμένων τοπικού χαρακτήρα. Από τους εν λόγω εκδοτικούς οίκους έκαναν την εμφάνισή τους τα πρώτα έργα των Επτανήσιων λογίων, όπως του Σολωμού, του Κάλβου, του Πολυλά κοκ και τυπογραφικά στοιχεία, κοσμήματα και εικονογραφήσεις άρχισαν να διαμορφώνονται με βάση τα ευρωπαϊκά πρότυπα, με έντονες αισθητικές επιρροές από την Ιταλία.

Οι ιδιαιτερότητες της τυπογραφικής παραγωγής στα Επτάνησα συνέτειναν στην κατάρτιση ειδικής βιβλιογραφίας, της Ιονικής Βιβλιογραφίας, με κύριο δημιουργό της τον Αιμίλιο Λεγκράν, τον οποίο συμπλήρωσαν και συνέχισαν νεότεροι έλληνες ερευνητές και λόγιοι, όπως ο Φίλιππος Ηλιού και εσχάτως ο Θωμάς Παπαδόπουλος.²

² Μπάνου, Χ. (2007) *Η Εκδοτική Δραστηριότητα στα Επτάνησα (1798-1900) στο ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ*. Αθήνα: Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Επιμ. Θ. Πυλαρινός

2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (1834 – 1900)

1. Αργυρόπουλος, Π. (1859) *Δημοτική Διοίκησης εν Ελλάδι*. Αθήνα: Δ. Αθ. Μαυρομμάτη.
21,5 X 14, 452 + 206, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Κατεστραμμένη στάχωση.
2. Βαχατώρης, Ν.Α. (1858) *Νομική Μέλισσα*. Αθήνα: Σ. Παυλίδης και Ζ. Γρυπάρης.
22 X 15, 1152, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
3. Δηλιγιάννης, Θ.Π., Ζηνόπουλος Γ.Κ. (1860) *Ελληνική Νομοθεσία από του 1833 μέχρι το 1860 (Α')*. Αθήνα: Ιω. Αγγελόπουλος.
21 X 14, 564, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει ως κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
4. Δηλιγιάννης, Θ.Π., Ζηνόπουλος Γ.Κ. (1864) *Ελληνική Νομοθεσία (Β')*. Αθήνα: Ιω. Αγγελόπουλος.
21 X 14, 627, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει ως κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
5. Δηλιγιάννης, Θ.Π., Ζηνόπουλος Γ.Κ. (1864) *Ελληνική Νομοθεσία (Γ')*. Αθήνα: Ιω. Αγγελόπουλος.
21 X 14, 568, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει ως κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
6. Δηλιγιάννης, Θ.Π., Ζηνόπουλος Γ.Κ. (1866) *Ελληνική Νομοθεσία (Δ')*. Αθήνα: Νικήτας Πάσσαρης.
21 X 14, 600, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει ως κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
7. Δηλιγιάννης, Θ.Π., Ζηνόπουλος Γ.Κ. (1875) *Ελληνική Νομοθεσία (Στ')*. Αθήνα: Ι. Αγγελόπουλος.
21 X 14, 386, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει ως κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
8. Ζαβιτσιάνος, Κ. (1850) *Πραγματεία της κατά θεωρίαν και πράξιν ιατροδικαστικής εφαρμοσμένης εις την Ιονικήν και Ελληνικήν Νομοθεσίαν*. Κέρκυρα: τυπογραφία της Κυβερνήσεως.
23,5 X 15,5, 574, χωρίς στάχωση. Φέρει κόσμημα (λυχνάρι) στη σελίδα τίτλου.
9. *ΘΕΜΙΣ ή Επιθεώρησις της Ελληνικής Νομοθεσίας συντασσόμενη παρά διαφόρων νομομαθών* (1846) (1). Αθήνα: Λ.Α. Σγούτας.
20 X 13, 398, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Μερικώς κατεστραμμένη στάχωση.
10. *ΘΕΜΙΣ ή Επιθεώρησις της Ελληνικής Νομοθεσίας συντασσόμενη παρά διαφόρων νομομαθών* (1847) (3, 2αντ). Αθήνα: Λ.Α. Σγούτας.
20 X 13, 478, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Μερικώς κατεστραμμένη στάχωση.
11. *ΘΕΜΙΣ ή Επιθεώρησις της Ελληνικής Νομοθεσίας συντασσόμενη παρά διαφόρων νομομαθών* (1852). Αθήνα: Λ.Α. Σγούτας.
20 X 13, 404 σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση.

12. *ΘΕΜΙΣ ή Εξέτασις της Ελληνικής Νομοθεσίας συντασσόμενη παρά διαφόρων νομομαθών* (1856) (7). Αθήνα: Λ.Λ. Σγούτας.
20 X 13, 457, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση.
13. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος ή Ευρετήριον της Ελληνικής Νομολογίας; Α - ΑΠΑΛ* (1846) (1). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 416, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
14. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; ΑΠΟΠ - ARMEN* (1847). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 436, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
15. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; Αρμολ* (1848) (4). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 796, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
16. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; Διαθ - Εντολή* (1850) (6). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 443, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Μερικώς κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
17. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; Έφεσις - Κατηγ. ιδιώτη* (1852) (8). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 395, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Μερικώς κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
18. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; Μάρτυρες - νομή* (1853) (10). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 399, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
19. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; Μάρτυρες - παραγγελία* (1854) (11). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 398, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
20. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; Προικοδ - πωλησ* (1856) (14). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 456, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
21. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; Πωλης (αγορλ) - Συναλλάγματα* (1858) (15). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 456, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
22. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; Συναφ. Ένστασις - Συνεδρ. Δικαστηρίων* (1860) (17, 2 αντ). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 412, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
23. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος; Τάγμα Ιερών - Τρίτος* (1862) (19, 2 αντ). Αθήνα: Λεωνίδας Λ. Σγούτας.
21,5 X 14, 415, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα

στη σελίδα τίτλου.

24. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος* (1867) (23). Αθήνα: Ι. Κασσάνδρεως και Σας. 21,5 X 14, 427, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
25. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Θέμιδος* (1869) (24). Αθήνα: Τυπογραφείο Θέμιδος. 21,5 X 14, 427, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
26. Ιωαννίδης, Ν. *Πείρα, ήγουν μικρόν κατά στοιχείον Ευρετήριον της του Αρείου Πάγου Νομολογίας; μέρος πρώτο* (1869) (1, 3 αντ). Αθήνα: Ι. Κασσάνδρεως και Σας. 21 X 14,859, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Στάχωση κατεστραμμένη.
27. Ιωαννίδης, Ν. *Πείρα; μέρος πρώτο* (1869) (2). Αθήνα: : Ι. Κασσάνδρεως και Σας. 21 X 14,804, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου ως κόσμημα τη Θέμιδα
28. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Πείρας* (1869) (3 αντ). Αθήνα: Ραδαμάνθυος. 21 X 14,240, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
29. Ιωαννίδης, Ν. *Πείρα; μέρος πρώτο* (1870) (3, 3 αντ). Αθήνα Ι. Κασσάνδρεως και Σας. 21 X 14,815, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου ως κόσμημα τη Θέμιδα.
30. Ιωαννίδης, Ν. *Πείρα; μέρος πρώτο* (1872) (4, 3 αντ). Αθήνα: Ι. Κασσάνδρεως και Σας. 21 X 14,707, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου ως κόσμημα τη Θέμιδα.
31. Ιωαννίδης, Ν. *Πείρα; μέρος πρώτο* (1874) (5, 3 αντ). Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός. 21 X 14,772, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου ως κόσμημα τη Θέμιδα
32. Ιωαννίδης, Ν. *Πείρα; μέρος πρώτο* (1875) (6, 2 αντ). Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός. 21 X 14,655, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου ως κόσμημα τη Θέμιδα
33. Ιωαννίδης, Ν. *Πείρα; μέρος πρώτο* (1876) (7). Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός. 21 X 14,828, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου ως κόσμημα τη Θέμιδα
34. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Πείρας; Δεύτερο* (1877) (1). Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός. 21 X 14,729, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
35. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Πείρας; Δεύτερο* (1878) (2). Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός. 21 X 14, 767, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
36. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Πείρας; Δεύτερο* (1879) (3). Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός. 21 X 14,767, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
37. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Πείρας; Δεύτερο* (1879) (4, 2 αντ). Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός. 21 X 14,686, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα τη

Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.

38. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Πείρας; Τρίτο – Πολιτικές αποφάσεις του Αρείου Πάγου του 1877 (1880) (2 αντ)*. Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός.
21 X 14,434, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
39. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Πείρας; Τέταρτο – Πολιτικές αποφάσεις του Αρείου Πάγου του 1878 (1882)*. Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός.
21 X 14,510, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
40. Ιωαννίδης, Ν. *Παράρτημα της Πείρας; Πέμπτο – Πολιτικές αποφάσεις του Αρείου Πάγου του 1879 (1884)*. Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός.
21 X 14,341, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
41. Ιωαννίδης, Ν. *Κώδηξ Θέμιδος (1891)*. Αθήνα: (λείπει η σελίδα τίτλου)
14 X 10, 275, πανόδετο.
42. Καρατζάς, Ν. (¹1870) *Δικαστική Πρακτική επί της Ποινικής Δικονομίας και του Ποινικού Νόμου της Ελλάδος μετ' επιθεωρήσεως της Ποινικής Νομολογίας; Ποινικός Νόμος (2,)*. Πάτρα: Αγαπητός Σ. Αγαπητός.
21 X 14, 564, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει ως κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
43. Κουντουριώτης, Ν. (1899) *Αποφάσεις Αρείου Πάγου 1888*. Αθήνα: «Ακρόπολις» Βλάσιος Γαβριηλίδης.
22,5 X 16, 1188, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
44. Κρασσάς, Α.Χ. (1897) *Σύστημα Αστικού Δικαίου; Γενικά Διδασκαλία (1)*. Αθήνα: Ανέστης Κωνσταντινίδης.
23 X 16,5, 621, δερματόδετο άνευ ράχης.
45. *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας*. Γεωργία (1892). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17 X 12, 117, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
46. *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας*. Διοικητικός Οργανισμός (1892). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17 X 12, 144, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
47. *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας*. Συντάξεις (1892). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17 X 12, 167, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
48. *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας*. Δημοτική Νομοθεσία (1893). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17 X 12, 200, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
49. *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας*. Φυλακαί (1894). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17 X 12, 104, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.

50. Λιακόπουλος, Η. (1890) *Ευρετήριο της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως από του 1833 μέχρι τέλους 1889*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο και Λιθογραφείο.
23 X 16, 453, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
51. Λιακόπουλος, Η. (1893) *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας; Στρατιωτική ποινική Νομοθεσία*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17,5 X 12,5, 188, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
52. Λιακόπουλος, Η. (1893) *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας; Αστυνομική Νομοθεσία*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17,5 X 12,5, 268, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
53. Λιακόπουλος, Η. (1893) *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας; Φόρος επιτηδευμάτων και Οικοδόμων*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17,5 X 12,5, 110, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
54. Λιακόπουλος, Η. (1893) *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας; Υγειονομική Νομοθεσία*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17,5 X 12,5, 409, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
55. Λιακόπουλος, Η. (1894) *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας; Ταμειακή Νομοθεσία*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17,5 X 12,5, 216, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
56. Λιακόπουλος, Η. (1894) *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας; Εμπορικός Νόμος*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17,5 X 12,5, 446, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
57. Λιακόπουλος, Η. (1894) *Κώδιξ της Ελληνικής Νομοθεσίας; Προιξ*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
17,5 X 12,5, 238, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Φέρει εθνόσημο στη σελίδα τίτλου.
58. Λιακόπουλος, Η. (1897-1898) *Νομική (4)*. Αθήνα: Τυπογραφείο Νομικής.
23 X 16,5, 608, δερματόδετο με χρυσοτυπίες. Φέρει ως κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
59. Μακκελδέυ, Φ. (1838) *Εγχειρίδιον του Ρωμαϊκού Δικαίου (1)*. Αθήνα: Κ. Ράλλη.
Μετάφραση: Γ.Α. Ράλλης και Μ. Ρενιέρης.
20,5 X 13, 775, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
60. Μάτσας, Κ. (1900) *Αστυνομική Νομοθεσία*. Αθήνα: Γεώργιος Δ. Φέξης.
22,5 X 16, 968, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
61. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1882) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας; 1882-1883 (B')*. Αθήνα: Παρνασσός.
22,5 X 16, 608, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
62. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1884) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας; 1884-1885*

- (Δ'). Αθήνα: Σπυρ. Κουσουλίνος.
22,5 X 16, 644, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
63. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1886) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας* (6^{ος}).
Αθήνα: Θ. Παπαλεξανδρή – Α. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 679, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
64. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1888) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας*; 1888-1889
(8^{ος}, 2 αντ.). Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 690, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
65. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1889) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας*; 1889-1890
(9^{ος}). Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 628, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
66. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1890) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας* (10^{ος}).
Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 612, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
67. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1891) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας* (ΙΑ').
Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 608, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
68. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1892) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας* (ΙΒ').
Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 662, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
69. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1893) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας* (13^{ος}, 2
αντ). Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 674, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
70. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1895) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας*; 1895-1896
(15^{ος}). Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 654, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
71. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1896) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας* (16^{ος}).
Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 543, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
72. Μπαλάνος, Σ.Κ., Μπαλάνος Α. (1897) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής
Νομολογίας*; 1882-1883 (ΙΖ'). Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
22,5 X 16, 151, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
73. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1898) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας* (18^{ος}).
Αθήνα: Ανέστης Κωνσταντινίδης.
22,5 X 16, 672, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
74. Μπαλάνος, Σ.Κ., Γκίνης, Σ.Δ. (1899) *Νομολογία Αρείου Πάγου 1835-1898*; Ρωμαϊκό
Δίκαιο, νεώτεροι Αστικοί νόμοι και Ιόνιος Αστικός Κώδικας (Β'). Αθήνα: Ανέστης
Κωνσταντινίδης.
22,5 X 16, 727, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη
στάχωση. Φέρει κόσμημα το ζυγό στη σελίδα τίτλου.
75. Μπαλάνος, Σ.Κ., Γκίνης, Σ.Δ. (1899) *Νομολογία Αρείου Πάγου 1835-1898*;
Νομολογία Οργανισμού Δικαστηρίων και Πολιτική Δικονομία (Α'). Αθήνα: Ανέστης
Κωνσταντινίδης.
22,5 X 16, 1005, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.

Κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει κόσμημα το ζυγό στη σελίδα τίτλου.

76. Μπαλάνος, Σ.Κ. (1900) *Εφημερίς της Ελληνικής και Γαλλικής Νομολογίας* (20ός). Αθήνα: Ανέστης Κωνσταντινίδης.
22,5 X 16, 608, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση
77. Νικολαΐδης, Δ. (1889) *Οθωμανικοί Κώδικες*. Κωνσταντινούπολη: Αφοί Νικολαΐδη.
19,5 X 14, 948, δερματόδετο με χρυσοτυπίες και κοσμήματα – χρυσοτυπίες μουσουλμανικών συμβόλων στο εξώφυλλο.
78. Νικολαΐδης, Δ. (1890) *Οθωμανικοί Κώδικες; νόμοι, εγκύκλιοι και λοιπά σχετικά προς τας διατάξεις των βιβλίων του ΑΣΤΥΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ (Β')*. Κωνσταντινούπολη: Αφοί Νικολαΐδη.
19,5 X 14, 1119, δερματόδετο με χρυσοτυπίες και κοσμήματα – χρυσοτυπίες μουσουλμανικών συμβόλων στο εξώφυλλο.
79. Νικολαΐδης, Δ. (1890) *Οθωμανικοί Κώδικες; Εμπορικός και Ποινικός Νόμος, Δικαιονομία και λοιπά (Γ')*. Κωνσταντινούπολη: Αφοί Νικολαΐδη.
19,5 X 14, 1099, δερματόδετο με χρυσοτυπίες και κοσμήματα – χρυσοτυπίες μουσουλμανικών συμβόλων στο εξώφυλλο.
80. Νικολαΐδης, Δ. (1891) *Οθωμανικοί Κώδικες; Διοικητικοί και λοιποί νόμοι, εγκύκλιοι και λοιπά (Δ', 2 αντ.)*. Κωνσταντινούπολη: Αφοί Νικολαΐδη.
19,5 X 14, 1291, δερματόδετο με χρυσοτυπίες και κοσμήματα – χρυσοτυπίες μουσουλμανικών συμβόλων στο εξώφυλλο.
81. Νικολόπουλος, Β.Κ., Κακουλίδης, Α.Ι. (1859) *Συλλογή απάντων των νόμων, διαταγμάτων, εγκυκλίων, οδηγιών και ειδοποιήσεων των Υπουργείων (1)*. Αθήνα: Χ. Νικολαΐδης.
23 X 16, 978, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
82. Νικολόπουλος, Β.Κ., Κακουλίδης, Α.Ι. (1860) *Συλλογή απάντων των νόμων, διαταγμάτων, εγκυκλίων, οδηγιών και ειδοποιήσεων των Υπουργείων (2)*. Αθήνα: Χ.Ν. Φιλαδέλφειας.
23 X 16, 984, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
83. Οικονομίδης, Β.Τ. (1890) *Εγχειρίδιο της Πολιτικής Δικονομίας*. Αθήνα: Αλέξ. Παπαγεωργίου.
23 X 15, 997, δερματόδετο με χρυσοτυπίες. Κατεστραμμένη Στάχωση. Φέρει ως κόσμημα το ζυγό στη σελίδα τίτλου.
84. Οικονόμου, Α. Κ. (1873) έτος Α' - ΦΥΛ. Α' *Οικονομική Επιθεώρησις; Πολιτική Οικονομία-Δημοσιονομία-Καταστατική*. Αθήνα: Ν.Γ. Πάσσαρης.
24,5 X 16, 576, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Στάχωση μερικώς κατεστραμμένη.
85. *Οργανισμός των Δικαστηρίων και Συμβολαιογράφων*. (1834) Ναύπλιο: Βασιλικό Τυπογραφείο.
21 X 14, 159, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Κατεστραμμένη Στάχωση. Φέρει ως κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.
86. Πετμεζάς, Ε.Θ. (1888) *Σύντομος ερμηνεία της Στρατιωτικής Ποινικής Νομοθεσίας δια τον στρατόν της ξηράς*. Αθήνα: Υπουργείο Στρατιωτικών.
21 X 14,5, 438 + 92, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει ως κόσμημα τη Θέμιδα στη σελίδα τίτλου.

87. *Ποινικός Κώδικς του Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων* (1851) Κέρκυρα: Τυπογραφία της Κυβερνήσεως.
20,5 X 13, 191 + 77 + 2, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Σητόβρωτο. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
88. Ράλλης, Γ.Α. (1848) *Ερμηνεία του Ελληνικού Εμπορικού Δικαίου* (1). Αθήνα: Γ. Χαρτοφύλακας.
22,5 X 14, 460, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση.
89. Ράλλης, Γ.Α., Πότλης, Μ. (1853) *Σύνταγμα των θείων και ιερών κανόνων των τε Αγίων και Πανευφήμων Αποστόλων και των ιερών Οικουμενικών και τοπικών Συνόδων και των κατά μέρος Αγίων Πατέρων*. (3) Αθήνα: Γ. Χαρτοφύλακας.
23 X 14,5, 655, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη. Καταστραμμένη στάχωση.
90. Ράλλης, Γ.Α. (³1856) *Οι Ελληνικοί Κώδικες* (2β). Αθήνα: Γ' Χαρτοφύλακας.
17 X 12, 1764, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
91. Ράλλης, Γ.Α., Ράλλης Α.Γ. (⁴1874) *Οι Ελληνικοί Κώδικες* (2). Αθήνα: Ανδρέας Κορομηλάς.
17 X 12, 1064, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
92. Ράλλης, Γ.Α., Ράλλης Α.Γ. (⁴1875) *Οι Ελληνικοί Κώδικες* (1). Αθήνα: Ανδρέας Κορομηλάς.
17 X 12, 752, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
93. Ράλλης, Γ.Α., Ράλλης Α.Γ. (⁴1875) *Οι Ελληνικοί Κώδικες* (1β). Αθήνα: Ανδρέας Κορομηλάς.
17 X 12, 628, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
94. Σαρίπολος, Ν.Ι. (1851) *Πραγματεία του Συνταγματικού Δικαίου* (1). Αθήνα: Χ. Νικολαΐδης.
22 X 14, 956, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη. Καταστραμμένη στάχωση.
95. Φλογαΐτης, Θ. (1879) *Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου*. Αθήνα: Ν.Γ. Πάσσαρης.
18,5 X 15,5, 396, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
96. Φλογαΐτης, Θ.Ν *Οι δικαστικοί νόμοι της Ελλάδος* (1885) (1). Αθήνα: Σ.Κ. Βλαστός.
18,5 X 15,5, 872, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Κατεστραμμένη στάχωση.
97. Φλογαΐτης, Θ.Ν *Οι δικαστικοί νόμοι της Ελλάδος; Ποινικός Νόμος, Ποινική Δικονομία, Ποινική Διατίμηση* (1886) (2, 2 αντ). Αθήνα: Σ.Κ Βλαστός.
18,5 X 15,5, 896, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Μερικώς κατεστραμμένη η στάχωση.
98. Φλογαΐτης, Θ.Ν *Παράρτημα των δικαστικών νόμων της Ελλάδος; μέρος πρώτο* (1887). Αθήνα: Σ. Κ. Βλαστός.
18 X 12, 1372, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
99. Φλογαΐτης, Θ.Ν *Παράρτημα των δικαστικών νόμων της Ελλάδος; μέρος δεύτερο* (1887). Αθήνα: Σ. Κ. Βλαστός.
18 X 12, 1572, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.
100. Φλογαΐτης, Θ.Ν *Οι δικαστικοί νόμοι της Ελλάδος* (1888) (4, 2 αντ). Αθήνα:

Ανέστης Κωνσταντινίδης.

18,5 X 15,5, 1063, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.

101. Φλογαΐτης, Θ.Ν *Συμπλήρωμα των δικαστικών νόμων και του παραρτήματος αυτών; Α-Ω* (1888) (2 αντ). Αθήνα: Σ. Κ. Βλαστός.
18,5 X 12,5, 848, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου κόσμημα του εκδότη
102. Φλογαΐτης, Θ.Ν *Συμπλήρωμα των δικαστικών νόμων και του παραρτήματος αυτών* (1889) (2). Αθήνα: Σ. Κ. Βλαστός.
18,5 X 12,5, 694, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου κόσμημα του εκδότη
103. Φλογαΐτης, Θ.Ν *Συμπλήρωμα των δικαστικών νόμων και του παραρτήματος αυτών* (1891) (3). Αθήνα: Σ. Κ. Βλαστός.
18,5 X 12,5, 509, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου κόσμημα του εκδότη.
104. Φλογαΐτης, Θ.Ν *Συμπλήρωμα των δικαστικών νόμων και του παραρτήματος αυτών* (1892) (4). Αθήνα: Σ. Κ. Βλαστός.
18 X 12, 315, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό. Φέρει στη σελίδα τίτλου κόσμημα του εκδότη.
105. Φλογαΐτης, Θ.Ν. (1900) *Λεξικόν Νομικής* (2, Κ-Ω). Αθήνα: Γ.Δ Φέξης.
22,5 X 16, 1096, σιτόβρωτο. Πανόδετο με κατεστραμμένη στάχωση. Φέρει κόσμημα στη σελίδα τίτλου.
106. Glasson, E. (1882) *Στοιχεία του Αστικού και Δημοσίου Γαλλικού Δικαίου*. Αθήνα: Ανδρέας Κορομηλάς. Μετάφραση: Π.Σ Φωτιάδης.
22,5 X 15,5, 752, δερματόδετο με χρυσοτυπίες και κατεστραμμένη στάχωση.
107. Windscheid, (1882) *Ρωμαϊκό Δίκαιο; Γενικές Αρχές* (Α'). Αθήνα: Θρασύβουλος Παπαλεξανδρής. Μετάφραση: Νικόλαος Δημαράς
23 X 16, 408, σκληρόδετο με δερμάτινη ράχη, όπου υπάρχουν τυπώματα από χρυσό.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα υπήρξε η Ελλάδα των μεγάλων αντιθέσεων. Η Ελλάδα του αναλφαβητισμού, αλλά και η Ελλάδα των λογίων, των λογοτεχνών και των επιστημόνων. Σε μία χώρα όπου η τυπογραφία έκανε την εμφάνισή της μόλις στα τέλη του 18^{ου} αιώνα, είναι άξιο θαυμασμού το γεγονός ότι υπήρξε τεράστια άνθιση στις επιστημονικές εκδόσεις και δη στα νομικά βιβλία, κάτι που αποδεικνύεται περίτρανα από τη θαυμάσια συλλογή των νομικών εκδόσεων που φιλοξενείται στη βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου Κέρκυρας.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας αυτής και της καταγραφής των νομικών βιβλίων, παρατηρήθηκε ότι οι δικηγόροι των προηγούμενων γενεών, κάτοχοι των βιβλίων που μελετήθηκαν και καταγράφηκαν, είχαν την παιδεία και τις γνώσεις να εκτιμήσουν το βιβλίο και ως έντυπο και ως πνευματική και πολιτισμική κληρονομιά. Για το λόγο αυτό, όπως αποδεικνύεται, έκαναν ό,τι θεωρούσαν κατάλληλο για τη συντήρηση των συλλογών τους. Δεδομένου ότι στην πλειοψηφία τους τα βιβλία αυτά είχαν δερμάτινη βιβλιοδεσία, οι κάτοχοί τους πρόσθεσαν χάρτινες θήκες στα εξώφυλλά τους για προστασία, αφήνοντας ανέπαφη τη δερμάτινη ράχη τους, η οποία κοσμούσαν με τυπώματα από χρυσό (χρυσοτυπίες). Στο εσωτερικό τους, επίσης, δεν επενέβησαν σημαντικά, παρά μόνο σε ελάχιστες των περιπτώσεων, όπου εμφανίζονται ιδιόχειρες σημειώσεις ή ακόμη πιο σπάνια, αφιερώσεις. Εξίσου σημαντική κρίνεται βέβαια για την προστασία και τη διατήρηση της πνευματικής και πολιτισμικής κληρονομιάς και η δωρεά των βιβλίων αυτών από τους κατόχους τους ή τους κληρονόμους αυτών, σε μία βιβλιοθήκη επίσημου φορέα, όπως ένας Δικηγορικός Σύλλογος, ώστε αυτά να βρεθούν στο φυσικό τους χώρο.

Από την πλευρά του ο Δικηγορικός Σύλλογος Κέρκυρας κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για να διατηρήσει, συντηρήσει και να αναδείξει τις περιγραφείσες συλλογές. Μολαταύτα, όμως, κρίνεται εξαιρετικά κρίσιμη από την εκπονήσασα την παρούσα, η συμβολή ενός ειδικού στη συντήρηση των βιβλίων, προκειμένου να διασωθούν έντυπα που έχουν υποστεί διάβρωση και φθορά εξαιτίας της υγρασίας και της παρόδου του χρόνου.

Εξίσου σημαντική κρίνεται και η συνέχιση της καταγραφής των ελληνικών νομικών εκδόσεων, αυτών του 20ού αιώνα, αλλά ακόμη περισσότερο των ξενόγλωσσων νομικών βιβλίων και η εκπόνηση μίας συγκριτικής μελέτης του δικαίου που περιγράφεται σε αυτά.

Σε μία εποχή σαν τη σημερινή, όπου η τεχνολογία έχει κατακλύσει κάθε μας δράση, όπου ο ηλεκτρονικός τρόπος ενημέρωσης κερδίζει ολοένα και περισσότερο έδαφος έναντι του παραδοσιακού, ο αναγνώστης δεν μπορεί παρά να σταθεί με θαυμασμό απέναντι στην τυπογραφία και την εκδοτική δραστηριότητα μίας άλλης εποχής, όπου το έντυπο αποτελούσε στην ουσία, έργο τέχνης, δερματόδετο, χαρτόδετο ή πανόδετο, με χρυσοτυπίες και κοσμήματα, συμβολισμούς μίας ρομαντικής εποχής που εκφραζόταν ακόμη και στις επιστημονικές της εκδόσεις.

Λ Ο Γ Ο Σ
ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΙΝ
ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ:
ΔΙΚΑΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΠΑΡΑ
ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
Δ.ρος **ΜΑΡΚΟΥ ΡΩΣΣΗ**
Τήν 1 Δεκεμβρίου 1863.

Πεποιθώς εἰς τὴν Ἰμετέραν συγκατάβασιν, ἀξιότιμοι Κύριοι τὴν ἀείποτε συμπεφυκυῖαν τῇ σοφίᾳ, ἄρχομαι ἐνώπιόν σας τοῦ λόγου ἵνα διαφωτισθῇ ἀπὸ τοῦδε ἡ Κοινὴ Γνώμη περὶ τῶν ἡμετέρων Συνεδριάσεων. Τοῦτο μὲν μοι ἐπιβάλλει ἡ θέσις ἢ, ἐπ' ὀλίγον, συνήνεσα νὰ ἀναδεχθῶ μεταξὺ τῶν εὐαρίθμων ἐκείνων μεθ' ὧν συνεργάσθην πρὸς κατάθεσιν τοῦ πρώτου πυρῆνος τοῦτου τοῦ καθιδρύματος· τοῦτο δὲ ἐκτελῶ διὰ τε τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ εἰς ὃν πᾶς Δικανικὸς Σύλλογος τείνει συνάμα δὲ καὶ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν αἰσθημάτων δι' ὧν ὀφείλει ἕκαστος μέλος αὐτοῦ νὰ διαφλέγηται.

Ὅτι ἦτο ἀλλότριον τοῦ σκοποῦ, καὶ ἴσως ἀνάρμοστον νὰ ἐπαναλάβω ὀπόσον σημαίνει καὶ ὀπόσον ἰσχύει ἡ προσαγορεύσις «Δικηγόρος» οὐδ' Ἰμεῖς, ὧ προβεβηκότες, ἀνέχεσθε βεβαίως νὰ ἀκούσητε ὑπ' ἐμοῦ ἱστορίαν ἰδεῶν, ἔχων ἕκαστος ὑμῶν ἀνά χεῖρας τὴν ἱστορίαν τῶν ἰδίων αὐτοῦ αἰσθημάτων· οὕτε εἰς ὑμᾶς, ὧ νέοι ἀθληταί, εἶναι λυσιτελεῖς νὰ ἀποκαλυφθῶσι προύρων καὶ ἄκανθα ἐκείνου τοῦ ἄνθους, οὐτινος ἡ ἐπαγωγὸς θεὰ μακρόθεν σᾶς ἐσαγήνευσε. Κρεῖττον ἐστὶ, καθοδηγούμενοι καὶ ἐνθαῤῥυνόμενοι παρὰ τοῦ Συλλόγου, νὰ κατανοήσῃτε ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅτι ἄλλο μὲν εἶναι τὸ ἄθλον τῶν μόχθων καὶ τῶν διανοητικῶν πλεονεκτημάτων, ἄλλο δὲ τὸ ποιητέον πρὸς ἀπολαυτὴν αὐτοῦ.

Συνεχέστο ὁ δικαστικὸς δρύφακτος μετὰ τοῦ βήματος, ὁ Ῥήτωρ μετὰ τοῦ Δικηγόρου, καὶ ἡ τοῦ λόγου χάρις ἐσέβετο καὶ ἐθωπέυετο ὡς τὸ ἐπιτελεστικώτερον μέσον δι' οὗ ὁ πολίτης ἀφοσιούμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος του καὶ ἐπενεργῶν ἐπὶ τῶν τυγχῶν αὐτῆς, ἠδύνατο νὰ κορέσῃ τὸν ζῆλον του. Ἀκμαζούσης τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ὀρώμεν τὸν Περικλῆ, τὸν Νικίαν, τὸν

Πρόδικον, τὸν Γοργίαν, τὸν Αυσίαν, τὸν Ἰσοκράτην, τὸν Ἰπρίδιον, τὸν Αἰγύγιον, τὸν Φαίωνα καὶ τὸν Δημοσθένει διατρέχοντας τὴν δικαστικὴν παλαίστραν καὶ παρέχοντας δωρεὰν εἰς τὰς ἐκκλησίας τοῦ δήμου τὴν ἀντιλήψιν τῆς ἑαυτῶν εὐλογίας. Καθὼς ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Ρώμην, ἐν τοῖς διασημοτέροις ἀπαντόμενον Μάρκον Αντώνιον, τὸν Κικέρωνα, τὸν Κικέρωνα, καὶ τὸν Μεσσάλαν Κορδίνον. Πρὶν εἰ ἐγγραφεθῆ ἐν τοῖς ἐμβλήμασιν ἢ ῥῆσις: «cedant arma togæ» συνεπλέκετο ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἡ ἄσπρη τοῦ μαχητοῦ μετὰ τῶν θαλλῶν τοῦ ἔπαυτος· καὶ οἱ Φίλιπποι, οἱ Αἰλιανοὶ, οἱ Πομπηιοὶ, οἱ Κικέρωνες, διὰ τῆς αὐτῆς ἰαχμίας τοῦ λόγου ἰσαχίνεον τὰς Βουλὰς καὶ ὄδηγον εἰς τὴν νίκην τοῦ στρατιώτου. Τὸ ῥῆμα καὶ ὁ δικαστικὸς δρόμος ἐνθ' ἐσθόντο παρὰ τῶν λαῶν τῆς ἀποτέρας ἀρχαιότητος, ἥσαν ταυτοτρόπος πηγαὶ ἀνεξάντλητοι τιμῆς τε καὶ κοινῆς ὀφελείας. Τὰ τυγνὸν κατὰ καιροὺς ἀναρρανεῖται στίγματα ἐπὶ τῶν ἀτόμων συνέτεινον ἵνα διαλύσῃ ἐτι φαινετότερον τὸ, περὶ τὸ ὅλον τάγμα, φῶς· καὶ ἐὰν ἡ ἀπληστία ἐλιγίστον χειροπῶν προκαλέσῃ ἐν Ρώμῃ τὸν Κίντου νόμον, ἥτοι τῆς δικαστικῆς Διατάξεως, δε ἀναμνησθῆμεν ὅμως ὅτι οἱ Πατρινοὶ, οἱ Οὐλιανοὶ, οἱ Παβλοὶ ἀνεκρίθησαν τὸν κόρον ἐκ τῆς ἠρωτικῆς τῶν Κορδίων, τῶν Καρχαλάκων καὶ τῶν Ἠλιογαβέλων.

Ἄλλ' ἂς προσεγγίσωμεν εἰς τὸ ἡμέτερον θέμα ἀπαυθίζοντας ἔνθεν κἀκεῖθεν εἰ τῶν χρονικῶν τῶν δικηγόρων τὰς μάλλον ἀξιοσημειώτους περιστάσεις καθ' ἃς αἱ συνεννοήσεις ἠδυνάμεις τῶν δικαστῶν καὶ ἐπιτυχῶς ἐπισηγήσαντες εἰς τὸν ἐξουγενισμόν καὶ τὰς τύχας τῶν λαῶν. Ἰμεῖς καλῶς γινώσκετε πάντα ταῦτα· ἀλλὰ λυσιστελὴς ἐνίοτε ἡ ἀπομνηστικὴ εἶναι τοῦ καλοῦ στρατηγικοῦ ὅστις καὶ τοῖς γινώσκων τὴν τε ἀνδρίαν καὶ τὸ πλῆθος τῆς στρατιῆς του, πρὶν ὀδηγήσῃ αὐτὴν εἰς νέας νίκας παρατάττει τοὺς στρατιώτας πρὸς ἐπιθεώρησιν ἐνώπιόν του, καὶ ἀναμνηστικῶν τὰ σπληνέων τρώσκει τοὺς ἑξάπται.

Ἐὰν ὁ Ἰουστινιανὸς ἀπαυθίζῃ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄνομα, τοῦτο ὅμως θέλει ὀφείλει συνδέσθαι μετὰ τῶν ὀνομάτων τοῦ Τριβονιανοῦ, τοῦ Ἰωάννου Λεοντίου, τοῦ Φωκῆ, τοῦ Διοδώρου, τοῦ Βασιλίδου, τοῦ Θεοδοίου, Κωνσταντίνου τοῦ Θεοδοσιουλάκου, τοῦ Θεοδοσίου, τοῦ Διοσκύρου, τοῦ Περσεντίου, οἷνες ὅμοι ἐπισημασθήσαν ἕκαστον τὸ μέγα ἔργον τὸ ὅποιον, μετὰ δολιχῆν ἔκλειψαν, ἀπροσδοκίως ἀνεράνη εὐεργετικῶν ἄστρον πρὸς δικαστικῶν τοῦ δικαστικοῦ αὐτοῦ τοῦ ἸΒ' αἰῶνος, καθ' ὃν ἡ

δικαστικὴ διαπλὴν διαδέγεται τὸ ζῆλον ὕδαρ, τὸν σταυρὸν καὶ ἄλλας θρησκείας, καὶ οἱ δικασταὶ λατρεύοντες εἰς παράδοξον μονομαχίαν μετὰ τῶν ἠττηθέντων μερῶν, τὰ δὲ μέρη μετὰ τῶν μαρτύρων.

Ἐκπλαγίσια ἐκ Ἑὐρώπῃ ἐκ τῆς λάμψεως τληκαύτης σοφίας, τοσοῦτον ἐπιχαίρει ἐπελθούσης εἰς βοήθειαν τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ περὶ ὁ κλέρος ἀντενέργει, ἠρησθήθητος τοῦ Ἰουστινιανου νόμου: ἔξοχον ἔργον τῶν πατέρων τοῦ ἡμέτερου τάγματος: προσαγορεύοντα αὐτοῦ: «Rationem scriptam-Veritatem-Lucem.»

Ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς τὰ συνέδρια τῶν Βασιλέων—ἐν Ἰσπανίᾳ εἰς ἐκείνα τοῦ Αἰφρόνσου Ι'.—ἐν Γερμανίᾳ εἰς ἐκείνα τοῦ Φρειδερίκου Β'.—ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Λουδοβίκου Ι'. ὑπερήκουσιν οἱ δικασταὶ τοῦ Οὐλιανου καὶ τοῦ Τριβονιανου καθ' ἕλρον τῶν Β'. καὶ ΙΙ'. αἰῶνα, καὶ προτάσσοντες τὴν συνείδησιν τῆς δικαιοσύνης: ὑπεροχῆς εἰς τοὺς διαγροῦς τῶν Βαρόνων, εἰς τὰς ἐπιτυχίας τοῦ Κλήρου, ἐκέρχον εἰς τὰ *Timaria* καὶ εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ Οὐλιανου ἐκείνου τὸν ὑπόκορον καὶ ἐνδελχὴν πόλεμον, οὗτινος ἡ βραδέεια ἐπιτυχίᾳ προήγαγε τὸν ἐξουγενισμόν τοῦ Κόσμου.

Καὶ τίς ἄλλος ἀντετάχθη κατὰ τοῦ Γρηγορίου Ζ', καὶ τοῦ Ἰννοκεντίου Ι'. οἷνες ἰσχυρίζοντο νὰ ἐπιτείνωσιν τὴν ἀρχερατικὴν ὑπεροχὴν ἐπὶ πάντων τῶν ἠρόνων τῆς Δύσεως; Οἱ δικηγόροι! οἷνες δὲ ἀγορεύοντες, βιβλίον, γνωματεύσαντες καὶ ἀνασκευῶν ἀπέκρουσαν ἀρομήτως τὰς ἀτόπους ἀξιώσεις. . . Ἡ μήτηρ Ἑλλὰς ἀνεπέτασεν ἠδὴ τὴν ἰσρὰν αὐτῆς σημαίαν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ εἶπε καὶ ἡ ἀδελφὴ Ἰταλία ἀνεπέτασεν ποτὴ τὴν ἴδιαν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου! ἀλλ' ὡς κατὰ πᾶσαν πνεὴν ἀνεμῶν ἐκ τοῦ κλασικοῦ ἐδάφους ἀνεψφύεται κόνις ἠρώων ἵνα φιλῆσῃ τῆς Ἀκροπόλεως τὴν σημαίαν, οὕτω κατὰ πᾶσαν πνεὴν ἀνεμῶν δονούσης τὴν σημαίαν τοῦ Καπιτωλίου, ἴδω ὑπερανῶν ἐντὸς τῶν τάφων ἡ κόνις ἐκείνων τῶν δικηγόρων οἷνες εἰς τὰς προμηθεύσεις ἀγορεύσεις, γνωματεύσεις, καὶ ἀνασκευῶν κατὰ τοῦ Γρηγορίου Ζ' καὶ τοῦ Ἰννοκεντίου Ι'. ἐγάρρασαν ἕκαστος τὴν δικαστικὴν μεταξὺ *Ἀγίας Ἐδρας καὶ Ρώμης*.

Ὁ τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος ὁ ἄγιος εἰς λαμπρὰν ὕψους περιωπὴν τὸ τάγμα τῶν δικηγόρων, καὶ ἀναχωρῶν διὰ τὴν δευτέραν Σταυροφορίαν ἐνέτειλεν εἰς αὐτοὺς τὴν συλλαχὴν τῶν νόμων τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Etalissements de S. Louis*.

Περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ΙΑ' αἰῶνος τὸ πνεῦμα τοῦ νομοῦ ἀναφαίνεται προσωποποιημένον εἰς τὸν Φίλιππον τὸν ὄρατον, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς ἐξόχου ἀντιλήψεως τῶν τέκνων τοῦ ἡμέτερου τάγ-

ματος καὶ τὰς πτέρυγας ἐπέλε τὸν Τριπλάσιον οἷνες ἀπομακρυνόμενος τῆς ἱερᾶς τῶν ἀποστολῆς ἀπέλειπον κρῆτος ἐν κράτει: καὶ κρῆτος ἀπαγκίστρε τε καὶ διακρούσκει—καὶ ἀνεβήθη κατὰ τοῦ Βονιφάτιου Η'. ἐκείνην τὴν πάλιν ἐξ ἧς ἔμαλλε νὰ προέλθῃ ἡ πλήρης νίκη τῶν γαλλικανικῶν ἐλευθεριῶν—καὶ διὰ τῶν ἔμφρονων αὐτοῦ μεταρρυθμίσεων ἠγωνίσθη παντὶ σθένει ὅπως καταβάλῃ τὸν Μεσσηνῶν, δήμευρῶν τὰς βάραις τῆς νέας Μοναρχίας.

Ἀποδιδώσαντος Φίλιππου τοῦ ὄρατου, τὸ ἔστρον τοῦ ἡμέτερου τάγματος ἐπ' ὀλίγον ἐπισπασθή, ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ ἀνεράνη νέου φωτός περιεβδύλημένον εἰς τὸ ἀξιοθαύμαστον Βασιλικὸν διάταγμα τοῦ ἔτους 1317, τὸ ὅποιον ἐκάρυττε τὴν χειροπέτησαν ἀπάντων τῶν δούλων τοῦ Βασιλείου. Ἡ ἐνδοξὸς αὕτη πράξις, πρὸ τῶν δικηγόρων τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, διασάλπιξε τὰς ἀρχὰς ἐκείνης τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητος, αἱ ὅποιαι μετὰ τὴν ὀμνήματα πάντες σχεδὸν αἰῶνων παρήγαγον μέγαν ἠθικὸν κλονισμόν, τὰς εὐεργετικὰς δυνάμεις τοῦ ὅποιου αἰσθάνονται εἰσὶν καὶ ἡ Ἑλλὰς, καὶ ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Οἰκουμένη.

Τὸ ἡμέτερον τάγμα εἰς ὁ ἀπέκλει νὰ διαπρέψῃ εἰς τὰ ἀξιολογώτερα συμβάντα, δι' ὧν ἡ Γαλλία ἐπέβρανε τὸν ΙΙΙ' αἰῶνα ἀπέστειλεν 189 ἐκ τῶν μελῶν του εἰς τὴν Συντακτικὴν Συνέλευσιν οἷνες σχεδὸν μόνον ὑπεστήριξαν τὴν πάλιν τοῦ δημοκρατικοῦ συμφέροντος κατὰ τῆς ἀρχαίας πολιτείας—Κυρίως εἰς τὸ τάγμα μας ἀνήκει ἡ ἐνδοξὸς ἀλλ' ἀτυχῆς φάλαγγ τῆς Γερμόνδος—Τὸ ἡμέτερον τάγμα ἐσχημάτισε τὸ φέρισμα δι' οὗ ἀντικαθίστατο ἡ Ἰταλία εἰς τὸ Διαιθητότερον—Τὸ ἡμέτερον τάγμα ἐπίσπεσε τὴν ἡμέραν τῆς κ' Ἰουλίου ἥτις ἀπέπληξε τὴν Γαλλίαν τῆς ἐρημίας καὶ φρονικῆς δεσποτίας.

Ὅποιαι εἶναι οἱ περικαλλεῖς πύλας οἷνες θέλουν κομῆσαι τοὺς τοῖχους τοῦ τοῦ Κερκερατικοῦ Συλλόγου. Ταῦτα εἰσὶ τὰ ἐκπεπῆ πρότυπα τὰ ὅποια ἡμεῖς ἐπιδικαζόμεθα εἰς τὰς ἡμετέρας σκέψεις καὶ μελέτας.—Τὸ ἡμέτερον τάγμα ἀνήκει κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ ἔθνος οὗτινος διὰ μόνον τῶν ὅλων τοῦ δικαίου καὶ τοῦ λόγου, καὶ τὴν εὐμερῆσαν πρόσγει καὶ τοῦ ἐλευθερίου θεσμοῦ προστατεύει.

Ἐὰν ἡ ἱστορία, αὐτοστῶν ὡς ἐστὶ, ἐστιμῆται τῆς ἀποστασίας ὀλιγίστων σοφιστῶν οἷνες παίζοντες μετὰ τὴν νόσον καὶ κροταλλίζοντες μετὰ τὰς λέξεις, εἰς τὰ ζωτικώτερα ζητήματα ὑποστήριξαν ἀδαρφόρος τὰ κεινὰ καὶ τὰ ἄτερ' ἡ ἱστορία, δικαίως, ἐπίσης ἀνεγνώσαν ἐτι ἐκείνη αἱ ἀποστασιαὶ διὰ ἐπιβουρῶν οἷνες

παν τὸ Τάγμα, ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ὁποῖου ἡ τιμὴ, ἡ εὐδότης ἡ φιλοπατρία ἡ νικητικὴ διακλίσις, ἡ καταδικαζόμενα κατέρχοντο ἀσφαλῶς.—Τὸ ἡμέτερον τάγμα ὑπεστήριξε τὸ συμφέρον τῶν Βασιλέων ὅταν τὸ συμφέρον τῶν Βασιλέων ἐτατίσθη, ὡς εἰς τὰ πρὸ μικροῦ ἀναρρηθέντα, μετ' ἐκείνου τοῦ ἔθνους ὅταν ταῦτα τὰ δύο ἀκράτατα κρῆματα τοῦ κηδύου τῆς Κοινωνίας συναντῶντο πρὸς περιβλήθην καὶ περιεκομῆσιν τῶν ἐλευθεριῶν.

Κατὰ τὸν πολυετῆ χωρισμὸν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἡμῶν, ἐρ' ἔσον καὶ ἐν ἐτερέθασαν ἐπιμῶνς ἡ αὐτὴ γλῶσσα, ἡ αὐτὴ θρησκεία, ἡ αὐτὰ ἔθνη, αἱ αὐτὰ παραδόσεις, αἱ αὐτὰ εὐχέλ, ἡ διακορὰ ὅμοι: τῶν σωματικῶν περιπετειῶν, καὶ τῆς πολιτικῆς συνέτεινον ὅστω νὰ διαφέρῃ μεγάλως καὶ τὰ παρ' ἡμῶν, ἀπὸ τῶν παρ' ἐκείνην θεσπισθέντων μέσων πρὸς παρηγορίαν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν ἐκ τῶν κτημάτων μας προερχομένων ὀφελῶν. Ἐν τοῖτοις πρὸς πάντων ἠμολογῆται ὅτι ἡ δικήρησις τῶν σχετικῶν τοῦτον μέσων, ἐρ' ἔσον τὰ μὲν καθιερούμενα ἀπὸ προαιώνια ἔθιμα, καὶ δὲ περιφρουρούμενα ἀπὸ θρησκείας νόμους, προεκομῆσιν εἰς τὴν ὀφελῶν μας καθ' ἅπαν τὸ Κράτος δημοκρατικῶν Νομοθεσιῶν.

Τὸ περὶ διδωθῶν σύστημα περὶ τοῦ ὁποῖου οἱ δοκιμώτεροι τῶν δικηγόρων μας ἐπιτεργάζαντο ὑπερήκουσιν ἔργον, ὀφείλου ἴσως νὰ διαφέρῃ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουστινιανου, ὅσον διαφέρει ἡ ἀνάπτυξις ἡ ἐποχῆς τῆς Κοινωνίας κατὰ τοὺς διαμύτους 13 αἰῶνας.

Τὸ φορολογικὸν σύστημα ὁ διετερε χῶρον τὴν ἐποχῶν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν κατοίκων τῆς, καὶ τῆς διεδικησῆσε τῶν γαλιῶν τῆς, ὀφείλει τις νὰ ἐρευνήσῃ κατὰ πόσον ἀρμόζει εἰς τὴν αὐτὴν χῶρον μεθ' ἧν οἱ πόροι τῆς ἔχον ἀνάπτειν ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν, ἡ ὅποιον ἤθελον εἰσθεῖν τὸ καταλληλότερον πρὸς παραδοχὴν ἀπὸ κοινου μεθ' ἐτέρης χῶρας ἐν ἧ ἡ ἠρωμῆς ἐπενέργεια τῶν αἰῶνων καὶ τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν περιέπλεξε τὴν ἰδιοκτησίαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὅς πολλαίς τὸ αὐτὸ κτήμα ὑπόκειται, ὡς παρ' ἡμῶν, εἰς παροχῆς μέλλοντας τῶν προλήτων δ κατὰ τὰ εὐφορώτερα αὐτοῦ ἐπι εἶναι ἐπιδικαιῶν νὰ παραγάγῃ. Ἐὰν ἀληθῆς ἐστὶ τὸ φορολογικὸν σύστημα ἀντανακλῆ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς Οἰκονομίας, ἀνάγκη πᾶσα νὰ σκεψθῇ τίς λίαν ἐμβριθῆς καὶ ὀριμῶς ποῖος νόμος ἔδιδετο δημοκρατικώτερον νὰ ἐπιστήσῃ τὴν ἐργασίαν, νὰ παραγάγῃ ἐπιτυγέστερον τὴν παραγωγὴν καθ' ἅπαν τὸ Κράτος, καὶ ποῖος τοῦτον αἰῶνα ἤθελε ἐπικουρῆσαι τὴν ἀδρῆναυαν καὶ ἐξαντλήσει τὰς πηγὰς τῆς ἰδιοκτητικῆς καὶ ἐπιμῶνς τῆς κοινῆς ἐπιμερίας.

Τίνα μέρη λοιπὸν τῆς Νομοθεσίας ὀφείλουσι νὰ διακρηθῶ-

σι—τινα να καταγγιθώσι — τίνα να τροπολογήσωσι ώστε να προκύψη έπισημώς τι και όμως άμορφον έλιον, τούτο έστι το πρώτιστον άντικείμενον των ήμετέρων μελετών και σχεδίων, τά όποια διά τής ήμετέρας έφημερίδος θέλωμεν όλίγον κατ' όλίγον καθυποβάλλει εις την κοινήν γνώμην : έμβριούς και άσχερούς έργον, όταν αεαρθώμεν ότι ή μεταξέξήμεις σιουδήποτε μέρους Νομοθεσίας τινος όφείλει να γίνεται ώστε το μεταξέξήμεισθην μέρος να συνάδη μετά του συνόλου των διατηρηθέντων.

Ενώ δε δι' ενός των ήμετέρων όρθαλμών άπενήριμεν την Νομοθεσίαν, διά του έτέρου δε επιδιέψωμεν επιμελώς πώς αὐτή εφορμύεται, όπέρ πέποιθα ότι πραγματοποιηται κατ' ήμῶν εις τρόπον να αξιωθώμεν τής υπολήψεως αὐτου έκεινου του Σωματείου, επί των αποφάσεων του όποιου θέλωσι περιγράφεσθαι αι παρατηρήσεις τής ήμετέρας έφημερίδος. έν τούτω τῷ Σωματείῳ ήμεις οὐ μόνον σεβόμεθα τους άκαρπούς ύπουργηματίας, άλλ' έπίσης ύποληπτέμεθα τους φιλοπάτριδας πολίτας, και τούτο το δίπλοον αίσημα μες επιδεχάται ότι οὗτοι, έν τοῖς-πρώτοις, θέλωσιν εκτιμήσαι και αποδεχθῆ την ειδικρίνειαν και την ανεξαρτησίαν Συλλόγου ο οποίος ύπεροφείν πάσαν έτέραν σκέψιν επισκοπή και επιδιώκει μόνον τῷ συμφέρον του έθνους.

Τιμήσατε λοιπόν Κ.Κ. Δικασταί διά τής παρουσίας σας τόν ήμετέρον Σύλλογον, ένθα εάν μη καθ' άπαντα τά έργα αὐτου, (όπέρ προσκορῶει εις τῷ πρόγραμμά μας), κατά πολλά όμως δυνατόμεθα, πρὸς κοινόν όφελος, να συγκοινωνήσωμεν τά πλεονεκτήματα τής επιστήμης, τά όποια, ως προσφωῶς είσπικεν ο Bonnet, διαφέρουσι των πλεονεκτημάτων τής τύχης ερ' όσα τὰ τής επιστήμης μεταδίδονται και εις έτέρους χωρὶς ποσὸς να αποστερηθώμεν αὐτων, και διανεμόμεται χωρὶς να μειωθῶσι.

Επικαλέσωμεν λοιπόν την επί των ήμετέρων έργων αντίληψιν των άγιων όνομάτων του Θεου, και τής πατρίδος, άρχόμενοι, εάν τῷ έγκρίνεται, από του διορισμου τής Επιτροπῆς πρὸς σύνταξιν του Κανονισμου, τῷ οδηγίῳ του όποιου θέλωμεν προβῆ εις την διορισμὸν τής τακτικῆς Επιτροπῆς, και του συντακτικῷ Συμβουλίου.

Επί πέν έργον ήμῶν, και εξ αὐτων των πρώτων βημάτων δε έγωμεν ήδη άπαντες πρὸ όρθαλμών τους έμβριουστάτους συγκομοῖς οὖς προσφωῶς εξήνεγκεν ο Κ. D' Aguesseau διά των εξῆς αξιωμανηνοῦτων λέξεων:

Εἰς τούτῳ τῷ ύπεροφον τάγμα, ἄρχατον όσον ή άρχή — Εὐγενῆς όσον ή Ἄρετή — Ἄναρχατον όσον ή Δικαιοσύνη, ο άν-

θρώπος, μόνος αὐτός τῆς ίδίης αὐτου προαγωγῆς, ύποτάσσει τους έτέρους ανθρώπους εις τὰς γνώσεις του, και τους ύποχρῶει να σεαθεθῶσι την ύπεροφην τῆς εὐφροῆς μακάριος ότι δεν έφείλει ούτε την άρχην εις τὰ πλοῦτα, ούτε την δόξαν εις την άρχην!

ΟΡΟΙ ΑΜΕΤΑΤΡΕΠΤΟΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ.

1. Ο Σύλλογος

α. Ἄπαρτίζεται μόνον παρά δικηγόρων και ύποδικηγόρων, ματεργόμενων ή μη τῷ επαγγέλμα, εξ όν έλλοι μὲν είναι Μέλη τακτικά, άλλοι δε έπίτιμα και άλλοι άντεπιστέλλοντα.

β. Καταγίνεσται άποκλειστικῶς πρὸς τῶν νομοθεσίαν και την εκτύλιξιν των εις την διαχείρισιν τῆς δικαιοσύνης άφρορώντων ήτημάτων.

γ. Εκδίδει σχετικῶν εφημερίδα συνταχθεσομένη παρά Συμβουλίου συγκειμένου έν τῆς Επιτροπῆς και έτέρων τακτικῶν Μελῶν του.

2. Έκαστον τακτικὸν Μέλος ύποχρεούται, επί διετίαν, να συνεισφέρει κατά μήνα λίστ. 50.

3. Επίτιμα Μέλη είναι άπαντες οί παρ' ήμῶν δικασταί, πρὸς δε όσοι, εκτός των ήδη παραδεχθέντων, εκλεγθῶσονται σύμφωνά πρὸς τῷ πέμπτῳ άρθρον.

4. Τὰ επίτιμα Μέλη δεν συμμετέχουν των ιδιαιτέρων συνεδριάσεων καθ' ἑς ο Σύλλογος προκαλείται πρὸς ψηφοφορίαν.

5. Δέν είναι προσδεκτικῆς εις την Εταιρίαν ο καταψευθεθῶσμενος τυχὴν παρὰ τριῶν Μελῶν του Συλλόγου.

6. Ερ' οϊσθῶσεται εις ψηφοφορίαν ύπαγομένης προτάσεως ο Σύλλογος απορρίπτεται διά μουστικῆς ψήφου και σφαιριδίων, οὐδέποτε δε άλλως πως.

Ο Δικανικός Σύλλογος κατά την συνεδρίαν τῆς 26 δεδόντος εὐήρισε τόν κανονισμὸν του, και τῷ βάσει αὐτου, άνομάτισε την Επιτροπὴν και τῷ συντακτικὸν Συμβούλιον ως έπεται:

ΕΠΙΤΡΟΠΗ	{	Κ.Κ. Α.Δ. Νικολάου Ζαμπέλης Πρόεδρος τῆς Ἐταιρίας
		» Μάρκος Ρώσσης Πρόεδρος του εννιακ. Συμβουλ.
		» Μιχαήλ Ἰθρομῆρος Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐταιρίας
		» Μάρκος Παυλάκης Γραμματεὸς τῆς Ἐπιτροπῆς
		» Ἀρσένιος Τζουλάκης Ταμία

ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

- ΚΚ. ΔΔ. Παδοβάς Στέφανος*
» » *Λαζαράτης Ἀραστάσιος*
» » *Κουρής Σωκράτης*
» » *Λούζης Νικόλαος*
» » *Βελιανίτης Ἰωάννης*
» » *Θεριογιάννης Ἰωάννης*
» » *Πιέρης Χ. Ἰωάννης*

Τὸ συντακτικὸν Συμβούλιον ὀφείλει νὰ συντάξῃ καὶ ὑποβάλῃ εἰς τὴν ἐπικλήρωσιν τῆς Ἑταιρίας τὸν ἰδιαίτερον αὐτοῦ κανονισμόν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Κ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Barbier, F. (2002) *Ιστορία του Βιβλίου*. Μτφρ. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
2. Κουμαριανού, Α. Δρούλια, Λ. Layton, E. (1986) *Το ελληνικό βιβλίο 1476-1830*. Αθήνα: Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.
3. Μπάνου, Χ. (2007) *Η Εκδοτική Δραστηριότητα στα Επτάνησα (1798-1900)*, στο *ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ*. Αθήνα: Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, επιμ. Θ. Πυλαρινός.
4. Βικιπαίδεια, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*. <http://el.wikipedia.org>.